

POSTANOWIENIE

Dnia 25 maja 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner

w sprawie z powództwa P. [...] Spółki z o.o. w W.
przeciwko K. [...] Spółce z o.o. Spółce komandytowej w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 25 maja 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 23 kwietnia 2015 r., sygn. akt VI ACa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
i zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanej kwotę
3600,- (trzy tysiące sześćset) złotych z tytułu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 23 kwietnia 2015 r. Sąd Apelacyjny w [...] zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w W., oddalając powództwo o zapłatę 300.000 zł i orzekając o kosztach postępowania. W okolicznościach sprawy, w lutym 2011 r. strony zawarły umowę o świadczenie usług doradczych i analitycznych przez powódkę na rzecz pozwanej, związanych z budową

i używaniem systemu ISOK w zakresie danych geoprzestrzennych. Pozwana, powołując się na niezadowalającą jakość świadczonych usług, złożyła oświadczenie o wypowiedzeniu umowy. Powódka, kwestionując zasadność wypowiedzenia, wniosła o zasądzenie odszkodowania wraz z odsetkami. Uwzględniając powództwo o zapłatę Sąd Okręgowy stwierdził brak przesłanek wypowiedzenia umowy, równocześnie zaś wykazanie przesłanek odpowiedzialności w reżimie kontraktowym. W szczególności, w uzasadnieniu wyroku pierwszoinstancyjnego stwierdzono, że pozwana nie wykazała, by w okolicznościach sprawy doszło do naruszenia zaufania stron, które uzasadniałoby wypowiedzenie zlecenia na podstawie art. 746 § 1 k.c.

Sąd Apelacyjny nie podzielił tej argumentacji, wskazując, że roszczenie (zakwalifikowane przez niego jako oparte na art. 746 § 1 k.c., nie zaś w reżimie odpowiedzialności kontraktowej) jest nieuzasadnione. Zgodnie z art. 746 § 1 k.c. dający zlecenie może wypowiedzieć stosunek prawny w każdym czasie, mając obowiązek naprawienia szkody jedynie wówczas, gdy zlecenie miało charakter odpłatny, a wypowiedzenie nastąpiło bez ważnego powodu. Biorąc pod uwagę dotychczasowy przebieg współpracy kontraktowej stron Sąd Apelacyjny doszedł do wniosku, że pozwana mogła utracić zaufanie do powódki - co uzasadniało dokonanie przez nią wypowiedzenia bez obowiązku zapłaty odszkodowania. Ciężar wykazania braku ważnego powodu spoczywał w tym wypadku na pozwanej, która nie wywiązała się z tego obowiązku. Ponadto, zdaniem Sądu drugiej instancji nie udowodniła ona także wysokości poniesionej szkody.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez powódkę, która zarzuciła wydanie go z naruszeniem art. 378 § 1 k.p.c.; art. 328 § 2 w związku z art. 233 § 1 i art. 391 § 1 k.p.c.; art. 382 w związku z art. 233 § 1 k.p.c.; art. 746 § 3 w związku z art. 353¹ k.p.c.; art. 65 § 1 i 2 w związku z art. 746 § 1 k.p.c.; art. 6 w związku z art. 746 § 1 k.c.; art. 746 § 1 i art. 361 § 1 i 2 k.c. w związku z art. 65 § 1 i 2 k.c. Na tej podstawie wniosła o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwana wniosła o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania, ewentualnie - o jej oddalenie, w każdym zaś wypadku o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W sprawie nie doszło do spełnienia przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Brak w niej zwłaszcza podstaw, na których występowanie w sprawie powołała się skarżąca.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołała się ona, po pierwsze, na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) - formułując je jako pytanie o możliwość umownego sprecyzowania przez strony uznawanych pomiędzy nimi za ważne powody na gruncie art. 746 § 1 k.c. (w okolicznościach sprawy stosowanego w związku z art. 750 k.c.). Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego za istotne zagadnienie prawne uważać należy problem o nowym i precedensowym charakterze, związany z wykładnią przepisów prawa mających znaczenie dla konkretnej sprawy, którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy może w poważnym stopniu przyczynić się do rozwoju prawa (tak Sąd Najwyższy w postanowieniach: z dnia 30 kwietnia 2015 r., V CSK 398/14, nie publ. oraz z dnia 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, nie publ.).

Sytuacja ta nie ma miejsca w wypadku problemu wskazanego przez skarżącą. Pytanie o dyspozytywny lub kogentny charakter art. 746 § 1 *in fine* k.c., do którego sprowadza się w istocie ta kwestia, pozostaje oczywiste z punktu widzenia systemowej wykładni tego przepisu. Kluczowe znaczenie z tej perspektywy ma § 3 art. 746 k.c., wyłączający możliwość zrzeczenia się z góry uprawnienia do wypowiedzenia zlecenia z ważnych powodów. W ramach tej regulacji mieszczą się bez wątpienia *a maiori ad minus* sytuacje, w których do wyłączenia uprawnienia dojść miałyby jedynie częściowo, przez zawężenie zakresu ustawowych przesłanek odstąpienia. W konsekwencji, analizowany problem uznać można za oczywisty. Z tego powodu brak konieczności formułowania w tym zakresie wypowiedzi przez Sąd Najwyższy. Nie przyczyniłaby się ona w istotnym stopniu do rozwoju prawa - tym samym zaś nie doszłoby do spełnienia publicznego celu skargi kasacyjnej, mającego kluczowe znaczenie z perspektywy tego

nadzwyczajnego środka zaskarżenia (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 stycznia 2011 r., IV CSK 275/07, nie publ.).

Ponadto, zdaniem skarżącej w sprawie zachodzi potrzeba wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) - art. 746 § 1 w związku z art. 6 k.c. Jako istotę tego problemu wskazuje ona pytanie o rozkład ciężaru dowodu w wypadku powołania się na brak wystąpienia ważnych przyczyn wypowiedzenia stosunku zlecenia. W myśl utrwalonego stanowiska judykatury, o spełnieniu tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania przesądza występowanie w sprawie kwestii wywołującej rozbieżne poglądy oraz wypowiedzi orzecznictwa (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ.). Na skarżącym spoczywa przy tym obowiązek wykazania, że rozbieżności te w rzeczywistości występują (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, nie publ.).

Sposób sformułowania art. 746 § 1 *in fine* k.c. nie pozostawia wątpliwości, że ciężar dowodu spoczywa w tym wypadku na tym, kto powołuje się na istnienie po swojej stronie roszczenia odszkodowawczego. Wykazanie, że wypowiedzenie nie nastąpiło z ważnych powodów oznacza dla tej osoby bezpośredni skutek prawny w postaci możliwości dochodzenia zapłaty odszkodowania - co jednoznacznie wskazuje na spełnienie przesłanki przypisania jej ciężaru dowodu na podstawie art. 6 k.c. Niezależnie od tego, w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania brak argumentów wskazujących na występowanie w tym zakresie jakichkolwiek faktycznych rozbieżności poglądów. Sformułowana argumentacja odpowiada raczej istotnemu zagadnieniu prawnemu (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), nie zaś przesłance w rzeczywistości wskazanej przez skarżącą. Także ta alternatywna podstawa przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, z uwagi na oczywistość omawianego problemu, nie wystąpiła jednak w sprawie.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

jw